יכול אני לבעול. שהיה בקי בהטייה וזו ממי נבעלת כן: **באמבטי.** כלי שרוחצין בו כל הגוף וי"ל שהטיח שם אדם שכבת זרע ונכנס במעיה: **מעיקרא.** כשילאת מן האדם: **מאין ונאין.** מאין תבא ואין לכך טרוד: **לופה הייתי.** מתבונן הייתי במעשה בראשית: **ואין ביניהן.** במקום חיבורן מקוס קשרי כיפת הרקיע בקרקע: **גודא דגמלא.** כשמסדרין לוחין של גשר זו אצל זו אי אפשר שלא תהא ריוח בינתיים וכן גלימי וכן כסי: **סחופין.** כפופין: **אחר קילץ בנטיעות.** קלקל ועיות בנכנס לפרדס ומקלץ הנטיעות. ולפי שדימה אותן בתחלת הדבריס לנכנס לפרדס נקט לישנא דקילץ בנטיעות: **לא עמידה** לא גרסינן: **לא עורף.** דבכל לדיהן יש להם פנים: **עיפוי.** עיפות: **פולסי.** מכת מקל בשטונאד"י: **פוגלא.** לנון: **ממישרא.** ערוגה: **ונוחין לאבדן.** על ידי שכחה:

יכול אני לבעול כמה בעילות בלא דם או דלמא דשמואל לא שכיחא אמר להו דשמואל לא שכיח [6] וחיישינן שמא באמבטי עיברה והאמר שמואל [3] כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת [4] מעיקרא נמי יורה כחץ הוה ת"ר [3] מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהיה עומד על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא ולא עמד מלפניו אמר לו מאין ולאין בן זומא אמר לו צופה הייתי בין מים העליונים למים התחתונים ואין בין זה לזה אלא שלש אצבעות בלבד שנאמר [1] ורוח אלהים מרחפת על פני המים כיונה שמרחפת על בניה ואינה נוגעת אמר להן רבי יהושע לתלמידיו עדיין בן זומא מבחוץ מכדי ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת הוי ביום הראשון הבדלה ביום שני הוא דהואי דכתיב [2] ויהי מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא דגמלא מר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר כתרי גלימי דפריסי אהדדי ואמרי לה כתרי כסי דסחיפי אהדדי אחר קיצץ בנטיעות עליו הכתוב אומר [3] אל תתן את פיך לחטיא את בשרך מאי היא חזא מיטטרון דאתיהבא ליה רשותא [כ] למיתב למיכתב זכוותא דישראל אמר גמירא [א] דלמעלה לא הוי [7] לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי שמא חס ושלום ב' רשויות [ג] הן אפקוהו למיטטרון ומחיוהו שיתין פולסי דנורא א"ל מ"ט כי חזיתיה לא קמת מקמיה איתיהבא ליה רשותא למימחק זכוותא דאחר יצתה בת קול ואמרה [4] שובו בנים שובבים חוץ מאחר [ד] אמר הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתהני בהאי עלמא נפק אחר לתרבות רעה נפק אשכח זונה תבעה אמרה ליה ולאו אלישע בן אבויה את [ה] עקר פוגלא ממישרא בשבת ויהב לה אמרה אחר הוא שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה א"ל מאי דכתיב [5] גם את זה לעומת זה עשה האלהים אמר לו כל מה שברא הקב"ה [ו] ברא כנגדו ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא נהרות אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנם כל אחד ואחד יש לו ב' חלקים אחד בגן עדן ואחד בגיהנם זכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן נתחייב רשע נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם אמר רב משרשיא מאי קראה גבי צדיקים כתיב [6] לכן בארצם משנה יירשו גבי רשעים כתיב [7] ומשנה שברון שברם שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה מאי דכתיב [8] לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז אמר לו [ז] אלו דברי תורה שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז [ח] ונוחין לאבדן ככלי זכוכית [ט] אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא מה כלי זהב וכלי זכוכית [י] אע"פ שנשברו יש להם תקנה אף ת"ח אע"פ שסרח יש לו תקנה אמר לו אף אתה חזור בך אמר לו [יא] כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר ת"ר מעשה באחר שהיה רוכב על הסוס בשבת והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו [יב] אמר לו מאיר חזור לאחריך שכבר שיערתי בעקבי סוסי עד כאן תחום שבת א"ל אף אתה חזור בך א"ל ולא כבר אמרתי לך כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר תקפיה עייליה לבי מדרשא א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו [9] אין שלום אמר ה' לרשעים עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו [10] כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא

ומחיוהו שיתין פולסין. להודיע [כ] לו שאין יכולת למטטרון יותר מאחריני: **שובו בנים שובבים.** בירושלמי מפרש למה אירע לו כך ואיכא טפי מקראות שדורש והיה הורג [ג] דובדי דברי תורה ואמר כל תלמיד דהוה חמי ליה הוה קטיל ולא עוד דהוה על לבית ועדא הוה חמי טליא קמיה סופרא ואמר מאן אלו עבדין הכא כו' כיון דהוו שמעין ליה שבקין ואזלין וקאמר ליה ר"מ מאי דכתיב [1] (וה' בירך) את כל אשר לאיוב למשנה (איוב מב) ואמר לו שכפל לו ממונו והוא השיב שר"ע דרש ליה בזכות מצות ומעשים טובים כך מראשיתו ומייתי ליה טוב אחרית דבר מראשיתו ודרש ליה ר"מ לאדם שהוליד בנים בילדותו ומתו וזקנותו הוליד ונתקיימו ואמר לו ר"ע רבך לא כך דרש אלא טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו [וכי] הוה המעשה אדויה אבי הוה מגדולי ירושלים ויושב שבא למהול בנו ולא מצא מקום לכתובים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני לא בא נתנו אמר הוא אמר כך יתקיים הבן הזה לתורה אני מפריש ולפי שלא היתה כונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו ובמקום שיש בגמרא שלנו אחורי הפרגוד יש לפס מאחורי בית קדשי הקדשים עוד איתא התם שהיה רוכב ביום"כ שחל להיות בשבת ושמע כו' ומייתי ההוא דפרק קמא דקדושין (דף לט:) שראה [מ] אחד שנטל הבנים ושילח את האם וכי אייתי נפל ומת ולא היה דורש כר' יעקב כדמייתי התם ועוד איתא שראה לשון רבי יהודה הנחתום נתון בפי כלב והיינו גברא רבה דקדושין ורבי נתן אומר כשהיתה אמו מעוברת ממנו עברה לפני ע"ז והריתה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין [נ] [פ] מזדעזע בגופה [ע] כעכנא ונבסוף חלה מתנוגא ואמרו לו לר"מ רבך אבאים אזל גביה לבקרתי' וא"ל חזור בך אמר אי הדרנא מתקבלין אמר ליה והכתיב (תהלים 5) תשב אוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם בכה אלישע ונפטר א"ר מאיר דומה שמתוך תשובה נפטר [פ] וכי מן [דקברויה] ירדה אש מן השמים ושרפה אותו וא"ל לר"מ הא קבר דרבך [אוקיד אתא] וקא פריס גלימיה עליה ואמר ליי (פה) הלילה וגו' (רות ג) ליי פה בעולם הזה שדומה לגילה והיה בבוקר לעולם הבא אם יגאלך טוב יגאל זה הקדוש ברוך הוא שנאמר טוב ה' לכל (תהלים קמה) [ע] יגאל ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתיך אנכי אמרו ליה [פ] אין [אמרין] לך בההיא עלמא למאן למאן את בעי למקרבה קדמייתא לאבוך או לרבך אמר לון מיקרב לרבי קדמוי ובתר כן לאבא א"ל ושמעינן לך א"ל ולא כן תנינן [י] מגילין תיק הספר עם הספר מגילין אלישע בזכות תורתו: הא

יוחנן אמר לעולם אל יגלה אדם רזו לחברו עד שיהא בו ג' דברים אלו שאם יגלה רזו לחברו אינו מצוי לו בשעת הדחק אם אינו חכם אינו מצוי לו בשעת הדחק אם אינו עשיר